

Josep Ferrater Mora, en la memòria

En la memòria | dimarts, 30 d'octubre de 2012 | 23:19h

Avui s'escau el centenari del naixement del filòsof [Josep Ferrater Mora \(Barcelona, 1912-1991\)](#), una de les figures del [pensament català contemporani](#) el llegat del qual és ignorat majoritàriament per la classe política autòctona.

L'excepció és la [Càtedra de Pensament Contemporani](#) que porta el seu nom a la Universitat de Girona i que dirigeix Josep Maria Terricabras. Ferrater Mora hauria de ser reivindicat pel republicanisme independentista com un referent de primer ordre, però no es així dissortadament ja que primen al conjunt de l'esquerra -també al si d'ERC- les [reminiscències del progressisme banal anacional](#) i el tardocomunisme.

A l'assaig "L'esquerra de la llibertat" (Viena Edicions, 2007) vaig dedicar una atenció especial a les aportacions d'en Ferrater Mora, concretament les contingudes al llibre, breu però substancial, "Les formes de vida catalana", escrit en plena postguerra a l'exili. En aqueixa obra és on fa esment als [valors catalans](#) entre els quals el del treball, atès que al seu parer si hi havia dugues coses que els catalans defugien eren ser esclaus o dropos: "El català treballa per tal de no dependre dels altres, el treball és un mètode, el millor mètode, perquè cada u pugui fer sentir la seva pròpia veu, una veu que, si té algunes vegades certa brusquedat, és perquè pot parlar radicalment deslliurada de la servitud" (pagina 44, de l'edició que en va fer Edicions 62, l'any 1981).

La forma de treballar a Catalunya enllaça amb el [sentit de la continuïtat](#), que és el desig de no deixar les coses a mig fer. El republicanisme contemporani hauria d'epotenciar aqueix aspecte de la ideosincràsia catalana, no solament perquè ens singularitza com a poble, sinó perquè de la capacitat i la perfecció de treball sorgeix la creativitat en tots els àmbits, des de l'artístic fins a l'industrial, i un poble creatiu és un poble viu, que no descansa sobre les estructures burocràtiques, sinó en el valor individual i col·lectiu que és garantia de continuïtat.

Continuïtat no té el mateix significat que tradició, ni que tradicionalisme, una noció més aviat lligada a una actitud passiva que contrasta, en canvi, amb el compromís que requereix matenir la cohesió nacional a l'entorn de renovats símbols, referents culturals i formes de vida que ens caracteritzen com a poble enmig de la societat globalitzada. El sentit de la continuïtat és el motor de l'actitud innovadora de la comunitat nacional fonamentada en una voluntat de perfeccionament.

Ferrater Mora, en reflexionar al voltant d'aqueixa qüestió, afirma en l'obra anteriorment citada: "Les meves experiències de la vida catalana, el que jo he viscut i he sentit viure al meu entorn, pot reduir-se a quatre fonamentals maneres d'ésser que he designat, no sé si encertadament, amb els noms de: continuïtat, seny, mesura i ironia" (pàgina 30). D'aqueixes, la continuïtat és la primera, el fil conductor de totes les altres, entesa com a relació intergeneracional al servei de l'evolució de la nació catalana.

Per la meua part, enllaçant amb les idees del mestre Ferrater Mora, vaig afegir al respecte: "Tenir present la continuïtat de la comunitat nacional en tots els àmbits de l'acció política comporta no solament dotar-la dels instruments i les institucions que tenen com a funció garantir aquesta continuïtat, sinó interioritzar entre la ciutadania el compromís ètic de contribuir en l'esfera d'actuació personal a aquesta pervivència col·lectiva. Lluny de significar adoctrinament coactiu, el republicanisme només pot concebre la promoció del sentit d'ela continuïtat entre els ciutadans des de la llibertat personal de pertànyer a la comunitat i des de la llibertat col·lectiva que és l'ànima d'aquesta comunitat. Sense llibertat no hi ha continuïtat genuïna, sinó dominació política, que és l'antítesi del republicanisme" (L'esquerra de la llibertat" pàgina 136).